

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/320/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7813203359
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7813203359.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a sudcov JUDr. Ladislava Čakociho a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcu CD Consulting, s.r.o., so sídlom v Prahe, Politických vězňů č. 1272/21, Nové Město, Česká republika, IČO: 26429705, zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36864421, proti žalovanej K. Č., O.. XX.X.XXXX, V. X. Y., K. XXX, o uplatnenie pohľadávky 988,13 € istiny s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 10. februára 2016 č.k. 8C/347/2013 - 82 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby a trovách konania.

Stranám sporu n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie) domáhal uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu zmenkovú sumu vo výške 988,13 €, zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo sumy 1008,13 € od 27.5.2010 do 4.11.2010, čo predstavuje sumu 408,29 € a zo sumy 988,13 € od 5.11.2010 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy, a to zo sumy 1008,13 € od 30.8.2010 do 4.11.2010, čo predstavuje sumu 11,30 € a zo sumy 988,13 € od 5.11.2010 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 3,36 €, ako i náhradu trov konania vo výške súdneho poplatku 59 € a trov právneho zastúpenia vo výške 160,34 €. Konanie o zaplatenie 0,19 % denného zmenkového úroku zastavil, vyslovil, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznáva a žalobcu zaviazal uhradiť Spolku právnej ochrany spotrebiteľa (SPOS) so sídlom v Košiciach, Čajakova 1, IČO: 42244552, zastúpeného JUDr. Jánom Dorkinom, advokátom so sídlom v Rožňave, Námestie baníkov č. 17/33, vystupujúcemu v čase rozhodovania súdu ako vedľajší účastník na strane žalovanej, trovy konania vo výške 142,22 € trov právneho zastúpenia, platbou u právneho zástupcu vedľajšieho účastníka JUDr. Jána Dorkina, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení poukázal na tvrdenie žalobcu, že ako indosatár je nadobúdateľ všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný X.XX.XXXX na zmenkovú sumu 1008,13 €, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 27.5.2010, po predložení zmenky k zaplateniu vystaviteľ doposiaľ zaplatil 20 € na zmenkovú sumu a 0,00 € na úroky. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Uviedol, že žalobca k doručenému mu listinnému dôkazu - úverovej zmluve so všeobecnými podmienkami tvrdil, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah, a tak súd je oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky jej vystavenia a ani jej neprípustnosť a následne

zobral žalobu späť čiastočne o 0,19 % denný zmenkový úrok a v tejto časti navrhol konanie zastaviť. Ďalej uviedol, že žalovaná v súlade s článkom 5 Nariadenia nedoručila súdu odpoveď na tlačivo C a pripojenú žalobu a nereagovala ani na výzvu súdu, aby sa vyjadrila k vyjadreniu žalobcu ohľadom listinného dôkazu a k čiastočnému späťvzatiu žaloby, vedľajší účastník, ktorý vstúpil do konania na strane žalovanej navrhol žalobu zamietnuť z dôvodu, že dohoda o vyplňacom práve zmenky predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a preto nemôže byť platná ani zmenka, vzniesol námietku premlčania, namietal neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy z dôvodu neprijateľnosti podmienok, namietal nedodržanie § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., namietal neplatnosť zmenky, uplatnil si trovy konania vo výške 142,22 € a k čiastočnému späťvzatiu žaloby uviedol, že súhlasí so zastavením konania v tejto časti.

3. Konštatoval, že vo veci rozhodol v súlade s § 115a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s článkom 5 bod 1 nariadenia ES č. 861/2007 bez nariadenia pojednávania a vykonal dôkazy v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 9 ods. 1 až 3 nariadenia č. 861/2007, a to oboznámením sa so zmenkou zo dňa X.XX.XXXX, ako aj so zmluvou o úvere zo dňa X.XX.XXXX uzavretou medzi predchodcom žalobcu Pohotovosť s.r.o. Bratislava a žalovanou vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru pripojením fotokópie zo spisu Okresného súdu Rožňava 4Er/150/2011, z ktorých zistil, že zmenka bola vystavená žalovanou v E. dňa X.XX.XXXX k číslu zmluvy XXXXXXXX a s textom: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad Pohotovosť s.r.o. IČO: 35807598, Pribinova 25, 81109 Bratislava, zapísaná v obchodnom registri OS Bratislava I, oddiel s.r.o., vložka č. 23636/B“. Do zmenky bola vpísaná suma 1008,13 € a zmenkový úrok 0,25 % denne od 27.5.2010 a splatné: Pohotovosť s.r.o., Pribinova 25, 81109 Bratislava „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“ a ne jej rube je uvedené: namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 030 00 Praha, Česká republika, IČO: 26429705, Pohotovosť s.r.o., L. I., konateľ a nečitateľný podpis. Zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXX uzavretej medzi Pohotovosť s.r.o. Bratislava, IČO: 35807598 a žalovanou dňa X.XX.XXXX zistil, že žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 400 €, ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 392 €, spolu 792 € v 12 mesačných splátkach po 66 € počnúc od 12.1.2010, že v zmluve o úvere nie sú uvedené úroky z úveru, ani RPMN, v článku 12 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je konštatované, že tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy a zmluvy o úvere a článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je uvedená dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradil včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradil len časť splátok, alebo neuhradil včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

4. Po právnom posúdení sporu podľa § 5 ods. 1 až 3, § 11 ods. 1 až 3, § 13 ods. 1 a 2, § 17, § 33 ods. 1 a 2, § 48 ods. 1, § 75, § 77 ods. 1 až 3 zákona č. 191/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového dospel k záveru, že predložená zmenka mala náležitosti podľa § 33 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb.. Poukazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-419/2011 z 14.3.2013, v ktorom Súdny dvor pri uplatnení práva zo zmenky skúmal z úradnej moci postavenie žalovaného spotrebiteľa, z dôvodu, že zmenka bola vystavená ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou, posúdil zároveň žalobcom uplatnený nárok aj v súvislosti právnou úpravou viažucou sa na ochranu spotrebiteľa, ex offo preskúmal zmluvné podmienky a po právnom posúdení podľa § 121 Občianskeho súdneho poriadku, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1, 2, 4 písm. k) a ods. 5, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v súlade s čl. 2 písm. a), čl. 3 ods. 1 a 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, smernice 2008/48/EHS o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu dospel k záveru, že v časti vyplňacieho práva zmenky sa jedná o neprijateľné zmluvné podmienky a uzavrel, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neplatná, lebo nebola so žalovanou spotrebiteľkou individuálne dohodnutá a dojednanie v čl. 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je v priamom rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Dôvodil, že v zmysle

zmenky sa zmenková suma úročí zmenkovým úrokom 0,25 % denne odo dňa, kedy sa stal v zmysle čl. 4 všeobecných podmienok poskytnutia úveru splatný celý dlh. K samotnému vyplneniu zmenky teda veriteľ ako remitent pristúpil až v príčinnej súvislosti so zosplatením celého dlhu, pričom k zosplateniu dlhu došlo z dôvodu neplnenia zmluvných záväzkov zo strany spotrebiteľa. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že dojednanie dohody o vyplnení zmenky je podmienkou, ktorá je v zmysle čl. 2 písm. a) v spojení s ustanovením prílohy ods. 1 písm. e) smernice 93/13/EHS výslovne nekalá a teda aj podľa § 53 ods. 4 písm. k) v spojení s § 54 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná, pretože umožňuje požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s neplnením jeho záväzku. Sadzba zmenkového úroku 0,25 % denne predstavuje 91,25 % ročne, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Keďže dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je právnym úkonom obchádzajúcim zákon, ide o absolútne neplatný právny úkon. Ďalej súd konštatoval, že oboznamovaná úverová zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j), k) zákona č. 258/2001 Z.z., keďže v nej absentuje ročná úroková sadzba a RPMN, priemerná hodnota RPMN a rozpis splátok a preto sa v súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. považuje úver za bezúročný a bez poplatkov, čo má za následok, že spoločnosť POHOTOVOST s.r.o. Bratislava mala nárok na vrátenie úveru vo výške 400 € a nie sumy 792 €. Preto nemohla byť ani uvedená dlžná suma na zmenke vo výške 1008,13 € správna. Navyše zmenka je v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., nakoľko príslušenstvo v zmenkovej sume môže byť vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru a teda maximálna výška zmenkovej sumy môže byť v sume 520 €, pričom v zmenke je až 1008,13 €. Napokon súd poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodného kolégia Najvyššieho súdu SR č. 93 uverejnené v Zbierke stanovísk 8/2015. Zo všetkých uvedených dôvodov súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

5. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a keďže úspešná žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila a neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov konania, žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Ďalej dôvodil, že vedľajší účastník na strane žalovanej spotrebiteľky /Spolok právnej ochrany spotrebiteľa (SPOS) so sídlom v Košiciach, Čajakova 1, IČO: 42244552, zastúpený JUDr. Jánom Dorkinom, advokátom so sídlom v Rožňave, Námestie baníkov č. 17/33/, aktívne vystupoval na ochranu práv žalovanej, preto mu priznal nárok na náhradu trov jeho právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby uplatnené v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z., a to prevzatie zastúpenia zo dňa 23.10.2013 a písomné vyjadrenie vo veci z 15.12.2013, vyčíslené z hodnoty jedného úkonu á 51,45 €, k týmto úkonom prislúchajúci režijný paušál á 7,81 €, zvýšené o 20 % DPH, spolu v čiastke 142,22 €.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p. a poukazom na viaceré rozhodnutia súdov SR a rozhodnutie Nejvyššího soudu ČR navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Namietal, že súd vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhl. Súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonať len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovaného neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p.. V prejednávanej spore súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Podľa žalobcu súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za žalovaného, a pokiaľ napriek tomu súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter žalovaného ako spotrebiteľa, hoci žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhal, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju prakticky uznal, dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Žalobca poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvoinštančnému súdu žalobca vytkol, že ignoroval ust. § 17 zákona 191/1950 Sb., podľa ktorého žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi

zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sám žalovaný, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj žalovaný vznesie námietky, je na ňom, aby ich oprávnenosť preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na žalovanom a nie je možné ho preniesť na žalobcu. Nesúhlasil tiež so záverom súdu, že dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne je v rozpore s dobrými mravmi, a to tvrdiac, že žalovaný zmenku vystavil a túto podpísal dobrovoľne, mal vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke, predstavuje 0,25 % denne a s takouto sadzbou zmenkového úroku jednoznačne súhlasil. Sadzba zmenkového úroku a bola mu známa v čase vystavenia zmenky.

7. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadрила.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (účinného od 1.7.2016, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b,/ f/ O.s.p. v spojení s ust. § 470 ods. 2 prvej vety CSP, v CSP odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, h/) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

9. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

10. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 16.11.2016 o 9,35 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 212/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 10.11.2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

11. Žalobca namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p., t.j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konkrétne účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle CSP ide o odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), h), t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

13. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolacie námietky žalobcu nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

15. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na závere, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda je neplatná, na jej základe nemohlo preto dôjsť k vyplneniu zmenky a následne ani nemohlo z takto vyplnenej zmenky (na základe neplatnej zmenkovej dohody) vzniknúť právo na akékoľvek plnenie. Z neplatnej dohody nie je preto možné priznať žalobou uplatnené zmenkové nároky. Žalobu zamietol aj z dôvodu, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii v znení účinnom k dňu vyplnenia zmenky, teda aj v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len zákon č. 258/2001 Z.z.) a z takejto zmenky preto nemožno uplatňovať právo v súdnom (ani inom) konaní.

16. S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, ako ich veľmi výstižne uviedol súd prvej inštancie a na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje, rovnako ako i na spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, ktoré dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93, ktoré vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie správne citoval a z ktorého správne vychádzal pri svojom rozhodovaní.

17. Z vyššie označeného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon č. 258/2001 Z.z..

18. Takto postupoval aj súd prvej inštancie, keď po zistení, že žalovaný uzavrel s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

19. Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

20. Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

21. Z článku 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, je zrejme nasledovné znenie dohody o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmeny zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.“

22. Okrem dôvodov, pre ktoré súd prvej inštancie považoval vyššie uvedenú dohodu za neprijateľnú zmluvnú podmienku, na ktoré odvolací súd odkazuje a na tomto mieste ich neopakuje, odvolací súd dopĺňa, že vyššie uvedená dohoda umožňuje vyplniť zmenkovú sumu vo výške všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, čo je v priamom rozpore s obmedzením vyplývajúcim zo zákonného ustanovenia § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z., podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Nepochybne takáto dohoda je v neprospech spotrebiteľa, lebo mala zabezpečiť nároky v širšom, než zákonnom rozsahu.

23. V tejto časti (oddeliteľnej od ostatného obsahu zmluvy) je teda zmluva, t.j. dohoda o vyplnení zmenky v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., a teda neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, preto súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, ak zmenkové nároky zo zmenky vyplnenej na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky žalobcovi nepriznal.

24. Správny je aj záver súdu prvej inštancie, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. Vychádzajúc z poskytnutého úveru 400 eur mohla byť vyplnená na zmenkovú sumu maximálne 520 € (400 € + 30 % príslušenstvo), pričom zmenka bola vyplnená na sumu 1008,13 €, preto takto vyplnenú zmenku veriteľ (POHOTOVOSTĽ, s.r.o. ako právny predchodca žalobcu) nesmel prijať a ani ďalej postúpiť na žalobcu.

25. Práva uplatnené zo zmenky vyplnenej v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

26. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné :

27. Podľa ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

28. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že účastníci (strany sporu) sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvôľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých stranami môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté stranami, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

29. V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Občiansky súdny poriadok (od 1.7.2016 Civilný sporový poriadok) je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu podľa § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offo zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvej inštancie v súlade s ust. § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovanom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanému ex offo ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súladu s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka a zákona č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonali dôkazy, ktoré strany nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

30. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, podľa ktorej súd prvej inštancie nerešpektoval ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. a v ktorej žalobca vytýkal súdu, že hoci sám žalovaný nemohol vzniknúť kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 citovaného zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej

zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska č. 93/2015).

31. Súd prvej inštancie správne skúmal platnosť zmenky, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offo skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti T. I.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa.

32. Ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo. To je dôležité aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

33. Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

34. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offo skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

35. V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

36. V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákon č. 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zákona č. 659/2007 Z.z. a č. 492/2009 Z.z..

37. Podľa ust. § 17 ods. 2 zákona č. 191/1950 Sb. v znení zákona č. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1 ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

38. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienok povinnosťou súdu je ex offio prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoláva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zákona č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zákona č. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

39. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého výroku o zamietnutí žaloby, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok v tejto časti ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil vrátane vecne správneho výroku o trovách konania.

40. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 2 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov konania. Úspešnej žalovanej trovy konania nevznikli, preto odvolací súd nepriznal stranám nárok na náhradu trov konania.

41. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).